

Et forsitan in hac die se
 tifferru uos admonet. Tunc
 uenit et orationibus ac uigi
 psalmodie die noctibus in
 sistetes: triduum illud conti
 nuacione dixerunt. Quar
 ta aut die accedentes ponentes
 manus: non valebant
 penitus mouere sepulchrum.
 Paulo aut oes exterriti
 iam in hoc stantes ut terra
 uasculum quod detegerat ope
 rent. apparuit eis uenientem
 da camae senex ad mystar
 muis candore efferens di
 cens se esse abbatem: et ait
 illis. Usqueque conturbati
 et tardatis. Non uidetis
 dominum martinum stantem
 uobis uiuam paratum si ma
 nus apponitis. Tunc iactans
 pallium quo utebatur. posuit
 manum ad sarcophagum cum
 reliquis sacerdotibus. crucibus
 paratis et cereis. impositam
 et antiphona dederunt can
 ti uoces psallebant in extel
 so. Tamen ad semet conatum
 pinus sarcophagi in summa
 leuitate commotum. in loco ubi
 nunc adoratur domino annuete
 producit. Quod ad uoluntate
 sacerdotis compositum dictis e
 na missis. ut uentum est ad
 conuiuium. regredientes solliate

senem nequaquam repererunt:
 sed nec homo quidem extitit qui
 eum de basilica exire uidisset.
 Credo aliquid fuisse uirtus a
 gelica: que et beatum uirum
 se uidisse pronuntiauit. et de
 inceps nulli comparauit. In
 quo loco ex illo die multe uir
 tutes facte sunt: que per neg
 ligentiam non sunt scripte. Nos
 uero de quanto nunc tempore aut
 fieri uidemus aut factum certe
 cognouimus. Silere nequimus:
 adiuuante domino nunc ihesu christo
 Amen. *In nomine sancte et indiuidue
 trinitatis. Incipit prefatio seueri
 sulphurij de uita sancti martini episcopi et
 confessoris.*

Eugenius de
 siderio frat
 carissimo sa
 lute. Ego
 quidem frater
 unanimes.
 libellum quem
 de uita sancti martini scripsisse
 sceda sua non premeret. et in
 domesticos parietes conhibere
 deareque: et ut sum natura
 infirmus. iudicia humana ui
 tabam: ne quod fore arbitror.
 sermo melior legentibus dis
 pleret. omni reprehensione.
 dignissimum iudicarem. qui
 materia disertis merito scrip
 toribus reseruanda impudens
 occupassem. Sed petenti tibi

ali. forte qd

Venitū

sepius negat non potui. **Q**uod
ei est. quod non amori tuo vel
cui detrimento mei pudoris im-
pendem. et ea fiducia tibi li-
bellum edidi: quod nulli a te pro-
dendum reor: quod id spondis-
ti. **S**ed vereor ne tu ei ianua
sis futurus: et emissus semel
non queat reuocari. **Q**uod si
acciderit. et ab aliquibus eum le-
gi videbis. bona vena id a
lectoribus postulabis. ut res
potius quam verba pendant.
et equo animo ferat. si au-
res eorum viciosus forsitan
sermo paleat: quod regnum dei
non in eloquia sed in fide
constat. **M**emnerit etiam
salutem seculo non ab oratoribus
sed a piscatoribus predicatam:
cum utique si utile fuisset. id quo-
que dominus presertim potuisset. **E**go
ei cum primam animam ad scri-
bendum apuli. quod nefas puta-
re tanti viri latere virtutes.
apud me ipse didici. ut sole-
as nō erubescere. quod nec
magna istarum unquam rerum sa-
entiam contigissem: et si quod
ex hinc studiis olim fortasse
libassem totum id disuetudine
tanti temporis perdidissem.
Sed tamen ne nos maneat
tam molesta defensio: sub-
presso si tibi videtur auctoris
nominis libellus edatur. **Q**uod

ut fieri valeat. titulum frontis
erat. quo muta sit pagina:
et quod sufficit loquatur materia.
non loquatur auctorem. **E**x-
phat prima prefatio. **H**ic
alia eiusdem operis.

Dicitur mortalium
studio et glorie secu-
lari manum dedit:
exinde phennē ut putabat
memoria nominis sui quiesce-
runt. si vitas clarorum virorum
stilo illustrassent. **Q**ue res
utique non phennē quidem sed
aliquid tamen concepte spe-
fructum affererat: quod et sui
memoria licet incassum pro-
gabatur. et propositis magnorum
virorum exemplis. non parua e-
mulatio legentibus excitaretur:
sed tamen nihil ad beatam illam
eternam vitam. hęc eorum cura
peruenit. **Q**uid enim aut. ipse
occasura cum seculo scriptorum
suorum gloria profuerit: aut quod
posterioritas emolumentum tulit.
legendo hęc hęc pugnatem.
aut scientem philosophantem.
cum eos non solum mutam stulti-
cia sit. sed non acerrime etiam
impugnatem demerit: quippe
qui humanam vitam presentibus
tantum actibus estimatos. spes
suas fabulis. animas sepulchris
dederunt. **S**iquidem ad sola
hominum memoria se peruenientes

crediderunt: cum hois officium sit. phennē potius vita. q̄ phennē mēoria querere. nō scribēdo aut pugnādo. uel philosophādo: sed pie. scē. religiosēq; uiuēdo. Qui quidē error hūānis litteris traditus. in tantū ualuit: ut multos tamē emulos. uel manus philosophie. uel stulte illius uirtutis inuenit. Unde facturus michi opē p̄m̄ uideor. si uitā sanctissimī p̄m̄ exemplo alijs mox futū rā p̄scripsē. quo utiq; ad uerā sapienciā et celestē miliciā diuināq; uirtutē. legētes in uirtutē: in quo ita n̄ri quoq; rationē cōmodi ducimus. ut non manē ab hominibus memoriā: sed eternū a deo p̄m̄ expectem: q̄ et si ip̄i non ita uirimus. ut exemplo alijs eē possemus. dedimus tamē operā. ne is lateret qui eēt mutandus:

Tibitū sc̄i martini uitā scribē exordiar: et que uel ante ep̄iscopatū. uel in ep̄iscopatu gessit. q̄uis nequaq; ad oīa illius potuerit puenire. Adeo ~~et~~ ea in quib; ip̄e tantū sibi conscius fuit nesciūt: q̄ laudē ab hominibus nō requirēt. q̄tū in ip̄o fuit oēs uirtutes suas latere uolūset.

q̄q; etiā ex hīs que cōperta nobis erāt. plura om̄simus: q̄ sufficere credidimus: si tantū excellētia notaretur. Simul et legendis cōsulendū fuit: ne q̄ hīs pareret copia congesta fastidū. Obscuro autē eos qui lecturi sūt: ut fidē dictis adhibeat: neq; me q̄ q̄ nisi cōmptū et p̄batū scripsisse arbitrent. Alioq; tacere q̄ falsa dice maluissem: **Explicit p̄fatio. Incipit capitula libri p̄m̄.**

ali. excellētia

C De sc̄i cōuersaciōe adolēscētie. et caritate uel paciētia atq; hūilitate. et q̄ ante bap̄tisma perfectionē tenuit. **Capitulum p̄m̄.**
 De clamore diuisa et paupe uesito. **Capitulum 2^m.**
 De bap̄tismo ḡndi desiderio accepto. et hostib; fidei uirtute superatis. **Capitulum 3^m.**
 Ubi renūciant miliciē. et sc̄i hilariū expectit. et postmodū admōitus p̄uētes uisitauit. et q̄ in itinē m̄sidias aduersarij potentia fide superauit. et mediolam monasteriū cōstituit. et m̄sidiarib; hereticis gallināia m̄sila expectit. et ibi uenena superauit. et iterū sc̄i hilariū expectit. **Capitulum 4^m.**
 De monasterio in pictauro constituto. et ibide cātecumio mortuo suscitato. et postea bap̄

tismo conseruato. **Capitulum v. m.**
 De seruo lupiam suscitato. **v. m.**
 De ordinatione episcopus. et perse-
 uerantia humilitatis. uel amore
 secreti monasterio constituto. et
 qualiter exemplo et doctrina
 discipulos erudit. **v. m.**
 Ubi locum nomine militannu fraud
 de mimia destructo ab errore
 liberauit. **Capitulum octauum.**
 Ubi gentiliu turbas cum vo-
 luit stare fecit. et cum libuit
 abire permisit. **Capitulum nonum.**
 Ubi templum antiquissimum di-
 ruit et arborem pinu super
 se iuente signo crucis opposito
 in aliam partem posuit. et ge-
 tilium multitudinem vniuersam
 hoc miraculo conuertit fecit.
 Ubi fano icenso. **Decimum.**
 igne domum imminente fide
 repulit. **vndecimum.**
 Ubi ad diruedum fanum ange-
 lorum psidia meruit. **duodecimum.**
 Ubi orationis virtute passio-
 re superauit. **Terdecimum.**
 Ubi passiois ferrum de manu
 beatus exiit non comparuit. **xiiii.**
 Ubi palitica curauit. **xv.**
 Ubi tetradu seruum a demone
 liberauit. et ipsum tetraduum
 a gentilitatis absoluuit erro-
 re. **xvi.**
 Ubi demone iaco fureti digitos
 in os intulit. et confestim
 curauit. **xvii.**

Ubi ciuitate de metu herba
 rozu liberauit. **xviii.**
 Ubi leprosum osculo purgauit.
 Ubi filia arborum episcopus. **xix.**
 tole sue tactu sanata est. **xx.**
 Ubi benedicti paulum oculos
 non solum exteriores. sed etiam in-
 teriores illuminauit. **xxi.**
 Ubi ipse sanctus per angelum
 curatus est. **xxii.**
 Ubi in conuiuio imperatoris
 presbiterum protulit imperatori
 et ipse maximo prodixit fu-
 tura que impleta sunt. **xxiii.**
 Quod angelus cum eo sepe locuti
 sunt. **xxiiii.**
 Ubi dyabolus cornu aru-
 tu in manu tenens. cellula eius
 irrupit. et datum presbiterum
 temptare conatus est. et quod visi-
 bile ei se formis diuisis mige-
 bat. etiam regio habitum. et quod
 eo tempore etiam in alijs regionibus
 beatus signum machinatus
 est. **xxv.**
 Ubi ad eum benedictus seuerus
 plena fide et caritate preuit.
 et exposuit perfectionem religionis
 illius. uel quibus exemplis eos ad
 timorem domini puorauit. et quod
 per iudis et obiectatibus suis
 semper orauit. et aduersus omnes
 insidias pacem assumpsit.
 et a caritate sua nullum repulit.
 et amodo semper mentem ab o-
 racione nunquam laxauit. **xxvi.**

Explorant capla. I
 in ar. beatus sum ma
 in et offe. fons xv
 At
 igit
 fable
 p. an
 in o
 onu
 fut
 m
 am dicit of. p. are. h. b.
 in dignitate non imi
 h. b. i. m. d. Dat. eius
 p. m. u. post. tribus m.
 far. i. p. e. m. m. m. m. m.
 m. ad. h. e. r. a. s. e. r. u. t. y. m. e.
 m. d. l. a. s. s. u. b. r. e. g. e. c. o. n. s. t.
 r. e. n. d. e. s. u. b. u. l. i. a. n. o. c. o. s. a. r.
 t. e. n. a. n. t. n. o. t. a. m. s. p. o. n. t. e.
 p. m. u. s. f. e. r. e. a. m. o. d. i. u. i. n. a.
 m. s. e. r. u. b. a. t. e. s. a. n. i. l. l. u. s.
 p. o. s. s. u. n. t. i. n. f. a. n. a. a. z.
 n. i. e. t. a. n. o. u. i. d. e. c. e. m. i. n. i.
 p. e. t. i. o. a. d. e. t. i. a. m. c. o. s. u.
 s. q. u. e. a. m. m. u. f. i. e. i. p. e.
 l. u. i. t. s. e. p. m. e. t. u. m. m.
 t. a. u. s. i. n. d. a. o. p. e. c. o. n. i. s. t.
 n. i. e. t. a. n. o. u. i. d. u. o. d. e. n. h.
 m. i. c. o. n. a. p. u. i. t. f. e. r. u. s. t. e.
 u. e. s. s. i. b. s. s. i. e. t. a. t. u. s. i. n. f. i.
 n. o. d. e. s. t. e. r. e. s. s. e. t. A. m. i.
 t. a. n. t. a. u. t. a. r. e. a. m. o. n. a. s. t. e. r.
 u. e. a. r. e. t. i. a. m. s. e. m. p. e. r.
 t. r. a. n. s. m. a. d. i. t. a. b. a. t. u. r. a. d. q. u. e.
 e. r. a. t. p. u. e. l. i. q. u. o. p. o. s. t. e. r. a. d. e. u.
 m. p. l. e. n. t. D. e. d. n. i. e. t. e. d. i. c. t.

Explicat capla. Vita
sa ac beatissimi martini
epi et confessoris xpi

Martinus
igitur
sabbarie
pano ma
tu oppido
orundus
fuit. sed
m ptaha
tiam alius est: parentibus
sili dignitate non infimis. ge
tibus tamen. Pat eius miles
primus: post tribunus militum
fuit. Ipse armata miliciam
in adolescentia secutus. me sca
lares alas sub rege constatio.
demde sub iuliano cesare mi
litaunt. no tamen sponte: p a
pamus fere tms. diuina po
nus seruitute. sacra illustris
puca sprauit infancia. Na
cu eet anozu dece. munitis
parentibus ad eciam cofugit:
seque cathedram fieri postu
lauit. p 200 milia in modu.
totus in dei ope conuictus:
cu eet anozu duodeci. here
mu concupuit. fecissetq
uotis satis: si etatis infirmi
tas no obstetisset. Amm
tamen aut circa monastela.
aut circa eciam semper in
tentq: meditabatur adhuc in
etate pueili. qd postea deuoty
impleuit. Sed cu eet edictu

a regibus. ut veteranorum filij
ad milicia describerent: p dente
pre. qui felicitas eius actibus
mundeat. cu eet anozu qn
den. captus et catthenatus. sacra
metis militibus implicatus e:
vno tantu seruo comite coten
tus. cu tamen uersa vice dno
seruiebat: adeo ut plerumq
ei et calceamenta ipse detraheret.
et ipse deterget: libu vna ca
pent. hic sepius mstraret.
Trienniu fere an baptismu
in armis fuit. integer tamen
ab hys vicis qbq illud homi
geny iplucal solet. Multa
illi circa comilitones benigni
tatis. mira caritas. pacencia
deo atq huilitas. vltia hua
nu modu. Na frugalitate
in eo laudat non est nre:
q ita vsus e. ut ia illo tepoe.
no miles sed monachus pu
taret. Quibus rebus. ita sibi
oes comilitones suos deuoty
eat: ut eu mro venerant
affectu. Perdu tamen regeneat
tus in xpo. agebat quenda
bonis operibus baptismatis ca
didatu. assistere saluet labo
ratoribus: opem ferre misis.
alere egetes. uestire nudos.
Nichil sibi ex militiae stipen
dno pro cotidiano victu
reseruabat: ia ewagelij
no surda auditor. de crastino

... dicitur qd ...

... f. ...

non cogitabat. *Capitulum 2^m*

Quodam itaque tempore cum iam nichil preter arma et simplicem militarie vestem haberet. media hieme quod soluto aspectu horruerat. a deo ut plerisque vis algoris contingeret: obvium habet in porta abianensem civitatis. pauperem nudum. Qui cum precitantes ut sui misererentur oraret: oesque miserum precitaret: intellexit vir deo plenus. sibi illum aliquis misericordia non prestantibus reservari. Quid tamen ageret? Nichil preter clamidem quam induit habebat. Iam et reliquum opus simile consumpsit. Arrepto itaque ferro quo accinctus erat. media dividit. partemque eius pauperi tribuit: reliqua rursus induit. Interea de circumstantibus rursus nonnulli: quod deformis esset. et truncatus habitu videretur. Multa quidem quibus erat mens sanior alius ingemere. quod nichil simile fecissent: cum utique plus habentes. vestire pauperem sine sua nuditate potuissent. Nocte igitur insensata. cum se sopori dedisset: vidit christum clamidis sue quam pauperem teneat parte vestitum. Intuente diligentissime dominum: vestemque quam dederat iubet agnoscere.

Moyses ad angelorum circumstantium multitudinem: audit hunc clarum voce dicentem. Martinus adhuc catholicus: hac me veste contexit. Memor dominus ditorum suorum que ante prodiret. quod diu fecistis heri vobis ex minimis istis michi fecistis. se in pauperem professus esse fuisse vestitum: et ad confirmandum tam boni operis testimonium. in eodem se habitu quem pauper acceperat esse dignatus ostendere. Quo visus vir beatissimus. non in gloria est datus humana: sed bonitate dei in suo opere cognoscens. cum esset annorum duo de viginti. ad baptismum convolavit. Nec statim militie renuntiavit. tribum suum patre eucto: cui cotubermum familiariter preestabat. Etenim tunc factum tibi natus sui tempore: renuntiatum se solo pollicebatur. Qua martini expectatio suspensus: per biennium fere postea quam est baptismum consecutus. solo salicet nomine militavit.

Capitulum tertium

Postea peritibus in gallias barbaris: ulianus cesar coacto in unum exercitum apud uangionum civitatem. donatum cepit erogare militibus. Et

consecutus singuli ventum: donec ad martinum venisset. Cum vero oportet quod quibus quibus. quo per missionem. neque enim inter se fere arbitrabatur. si donatus non militaturus accepisset. inquit ad cesarem. Martinus. parere ut tunc. donec. Donatum tunc. pariter accepit: christi. pugnae. Martinus. vero adversus. hoc voce tyrannus. Martinus. in meum pugnae que. die. car. futu. no. re. quibus. gra. detortae. milite. Martinus. in. repidus. y. no. datus. sibi. terrore. constantin. hoc. mart. igname. ascribi. no. fidei. constantina. die. anti. cu. vermis. asstabo: et. in. no. dmi. ihu. signo. crucis. in. pappo. pectus. aut. gal. in. ppa. cuneos. pen. et. abo. canis. Atrudi. ergo. in. cas. dmi. ubet. facturus. fide. de. ut. merms. barba. is. Postea. die. hostes. quos. de. pace. miserit: in. vima. sed. dederet. Un. quis. dabit. hac. vere. be. et. in. fuisse. victoria: cui. ppa. fir. ne. merms. ad. ppa. mittitur: Et. quibus

e consuetudis singuli recita
 batur: donec ad martinu
 ventu e. Tum vero oportu
 nu tempus existimas. quo pe
 tet missione. neq; ei integru
 sibi fore arbitrabat. si dona
 tuu no militaturus acciperet.
 Hactenus inquit ad cesarem
 militam tibi. patere ut nuc
 milite deo. Donatu uirtuu
 pugnaturus accipiat: xpi e
 go miles sum. pugnae mptm
 no licet. Tum vero aduersu
 hanc voce tyrannus isremuit:
 dicens eu metu pugne que
 postea die eat futua. no re
 ligionis gra detrectae milita.
 At martinus irrepidus. p
 mo illato sibi terrore costanor
 si hoc mqt ignaue ascribi
 t no fidei. crastina die ante
 ane merms astabo: et in
 noie dmi ihu. signo crucis
 no dyppedo ptectus aut gale
 a. hostiu cuneos penetrabo
 securus. **R**etrudi ergo in cus
 todia iubet. facturis fide
 dictis: ut merms barbais
 obicetur. Postea die hostes
 legatos de pace miserut:
 sua omnia. seq; dedetes. **U**n
 de quis dubitet. hac vere be
 ati vici fuisse victoria: cui
 pstatu sit. ne merms ad
 plu mittetur. **E**t quis

pius dñs. seruae milite suu.
 licet me hostiu gladios et te
 la potuisset: tamen ne uel ali
 ou morte sa violaret obtutu.
 exemit pugne neccitate. **N**e
 q; ei aliam p milite suo xps
 debuit pstatre victoria: q; ut
 subactis sine sanguine hostib;
 nemo moreret. **Capitulum**
de relictis et thm.
Similia. scilicet hylarium
 pictaue ciuitatis episcopi.
 cui tuc in dei rebus expec
 tata et cogita fides habeba
 tur expeant: et aliq; diu apud
 eu comoratu e. **C**eptauit
 at ide hylarius. inposito
 dpaconij officio. sibi eum
 artius implicare: et myste
 rio vmar diuino. **B**ed cu
 sepissime restitisset. indignu
 se ee uociferans: intellex
 it vir dei alclois igemij. hoc
 eu modo posse costungi. si
 id ei officij imponet. i quo
 quida locus miurie videtur.
Itas exorasta eu ee prepit.
Quia ille ordmacione ne
 desperuisse tanq; huilior e
 videret: no repudiauit.
Nec multo post ad motus
 per sopore. ut patria parit
 tesq; quos adhuc getalitas
 detinebat. religiosa solli
 tudie visitaret. ex volutate

Non ad angli
 nu militand
 clara voce dicit
 nus adhuc car
 har me esse me
 memor dñs det
 que ante p
 tas her um
 mchi fessos
 pffusus e fuisse
 et ad confirm
 opes testimo
 habitu que p
 e dignam ope
 so vir beatus
 ra e datus h
 mitate dei
 reb. cu set
 gmi. ad bapt
Nec statim mil
 uit. tribum su
 cu cobermu
 stabat. **E**t t
 su tempore: re
 slo pollucob
 tinus expecta
 per bienniu
 est baptisma
 solo saluet no
Capitulum
de relictis
et thm.
Similia. scilicet
 as barbais: ubi
 acto in vna
 nangiouu
 cepit erogare

Sancti hylarii perfectus est: multus
que ab eo obstrictus pabre et lac
mus ut rediret. mestus ut se
runt peregrinatione illa aggressus
sus est: contestatus fratres mul
ta se aduersa passurus: quod post
tea pbaruit euentus. Ac primum
in alpes deuia secutus: in adit
in latrones. Cumque vnus seui
deuata in capud eius vibras
set: ictu ferientis dextere sus
tinuit alter. In ictis tamen
post terga manibus: vnus serua
dus et spoliatus traditur.
Qui cum eu ad remonora dux
isset: pucta ab eo cepit quis
na eet. Respondit xpianu
se ee. Quibat ega ab eo an
timeat. Tunc vero constantissime
pfitet: nunquam se tam fuisse secutu
que sciret manam domini maxime
in teptacionibus affuturam: se ma
gis illi condolere. qui xpi in
seicordia utpote latronama ex
ercens eet indignus. In his
suisque ewangelica dispuacione
uerbu dei latrom predicabat.
Quid longius morer? Iatro
credidit. Persecutusque marti
nu uie reddidit: orans ut p
se domini precaretur. Idemque pos
tea religiosam agens vitam
uisus est: ut her que supra
retulimus. ex ipso audita dicat.
Igitur martinus inde pgre
sus. cum mediolanu pterisset.
dyabolus in itinere humana spe
assupta. se ei obuium tulit: quo
tenderet querens. Cumque id

a martino responsi accepisset.
se quo dominus uocaret intende
at ad eu. Quocumque ueris. uel
quecumque teptacionis: dyabolus
tibi aduersabit. Tunc ei prophetam
voto respondit. Dominus michi
adiutor est: non timebo quid
faciat michi homo. Statimque e
conspectu eius mimico euauit.
Itaque ut animo mentes conce
perat. matrem gentilitatis ab
soluit errorem: patrem in malis
pseuerantem reliquit. Plures ta
me suo saluauit exemplo.

Demum cum hesis *exemplum*
arriana. per totum orbem
et maxime in Italia pul
lulasset. cum aduersus perfidia
sacerdotum solus pene acerrime
pugnaret. multisque supplicis
eet affectus. nam et publice vir
gis cofus est. et ad extremum
de ciuitate exire compulsum. p
talia repetens. cum in Italia galli
as quoque discessu sancti hylarii
que ad exilium *magis* heretico
rum uis coegit. turbata erant
sua martinus copeisset: me
diolanum sibi monasterium sta
tuit. Ibi cum athenicus auc
tor et princeps arrianorum
grauissime insectatus est.
multisque affectu muris de
ciuitate exturbauit. Ceden
du itaque tempore arbitratum ad
insulam cui gallinaia nomen
est secessit: commite quodam pres
bitero magnarum uirtutum
uuo. Hic aliquodiu iudicibus

uuo heretici. Quoties
uolens ueniam ut fo
uone in cubi supsit.
in vno venem in se gra
uana in morte sensisset
mones peccata oracione
pular: pateris omnis dol
fugatus est. Per multos p
in hylario copeisset. i
uenera po testare in
fuisse reddendi: uome a te
re uenire. Perfectus que
uuo. *Cum* *quintum*
Quem itaque hylariu
creasset: ita eu et
tuo psequutus. Cum ab
maxime fuisse suscep
tand longe sibi ab oppid
uasteriu collocauit. C
tempore se a quidam catho
muis uenit: cupiens
sim vni mstru discipli
Quas quippe in positi
debet longiore coram
in fiam uergetur. At
artius forte discessit.
cum per triu die defuisset
regressus euamine corpue
uuenit. Ita subita mor
fuit: ut absque baptis
uimus rebis excederet. C
pui in medio positi: tri
uoniam frim freptabat
officio. Cum martinus fle
et culas acurrerit. Tunc uo
tra spm san in ore conapic

vixit herbarū. Quo tempore
 helleborū venenatū ut ferunt
 gramē in cibū supsit. Sed
 cū vim venem in se grassatis
 viana iā morte sensisset. I
 mnēs periculū oratione de
 pulit: statimq; omīs dolor
 fugatus ē. Per multo post.
 cū scō hylario cōpeisset regis
 penitētia po testatē indultā
 fuisse redendi: iōme eitepta
 ut occurrē. **Perfectusq; est ad
 urbem. *Capitulum quintum...***

Quoniam itaq; hylarius p
 terisset: ita eū est eniq;
 tigio psequitur. Cūq; ab eo
 grauisime fuisset susceptus:
 haud longe sibi ab oppido mo
 nasteriū collocavit. Quo
 tempore se ei quidā catheci
 minus iunxit: cupiens scī
 simi viti mīstrū disciplinis.
 Dauas quippe mēpositis
 diebus languore correptus:
 in febrū vrgēbat. At tum
 martinus forte discessit. Et
 cum per tridū defuisset:
 regressus evanme corpus
 inuenit. Ita subita mors
 fuit: ut absq; baptisimate
 quāms reb; excederet. Cor
 pus in medio positū: tristi
 merenāū frēm fixitabatur
 officio. Tum martinus flens
 et eulās accurrit. Tūc vō
 tota spm sām mēte concipēs.

egredi cellulā. in q; corpus
 iacebat ceteros iulbet: ac forib;
 obsecans. super exammata de
 functi frīs mēbra pstermit.
 Et cū aliq̄dū oratiōi mē
 buisset: sensissetq; p spm
 dñm ad eē virtutē: erectus
 paululū. et in defuncti ora
 defixus. oratiōis sue ac mē
 dñm intrepidus expectabat
 eūctū. **U**ixq; duarū ferē ho
 rārū spaciū mēcessit. videt
 defunctū paulatī mēbris oī
 bus cōmonēi: et laxatis in
 usum videndi palpitāe lū
 mb; . Tum vō magna ad
 dñm uoce conuersus. grās
 agens. cellulā clamōe cōple
 uerat. Quo audito qui pro
 forib; astiterāt: statū irruūt.
 Mirū spectaculū: qd' vide
 bāt uiuere. quē mortuū reh
 quissent. Ita redditis vite.
 stati baptisima consecutus.
 plures postea vixit annos:
 primusq; apud nos martinū
 virtutū uel mēteia uel testi
 mōiū fuit. **I**detamē refer
 re eāt solitus. se corpe exūti.
 ad tribunal iudias ductum.
 deputādūq; obscuris locis.
 et vulgrib; turbis tēstem ex
 cepisse sentētia: tum per du
 os angelos iudici fuisse sug
 gestū. hūc eē p quo marti
 nus oraret. ita per eosdem

angelos se iussim reduci.
et martino redditi. vique
pristine restituti. Ab hoc
primo tempore. beati viri
nomē emittit: ut qui scis
iā ab om̄ibz habebatur. po
tens enā et vere ap̄liis ha
beret. **Capitulum sextum.**

Nagrū cuiusdā lupia
in honorati scdm sc̄m vici
ptēret: clamor et luctu pla
gentis turbe excipitur. Ad
quā cū sollicitus astisset.
et q̄s eēt hic fletus inq̄i
ret: indicatur vnū e fam̄ha
seruulū laqueo sibi vitam
extorsisse. Quo cogito.
cellula in qua corpus iace
bat ingreditur: exclusisq̄
om̄ibus turbis. sup̄stratus
corpōi. aliq̄tisp̄ orauit.
Et ex uiuente uultu. mar
tescentibz oculis. mora illiq̄
defuncto erigitur: lentoq̄
cohamine em̄sus assurgere.
apphensa beati viri dexte
ra pedes constitit: atq̄ ita
cū eo. usq̄ ad uehiculū dom̄.
turba om̄i inspectate pres
sit. **Capitulum septimum.**

Sed eode fere tempore:
Martinus ad ep̄scopa
tum turomice ecclē petebat.
Sed cū ep̄ca a monasterio suo
non facile posset: riuicū
quidā vnq̄ ex cuiabz. v̄ois

linguoe simulato. ad genua
illius puoluto. ut egraderet
optinuit. Ita dispositus iā
in itinē cuius turbis: sub q̄
dā custodia ad ciuitatē usq̄
deducitur. Et r̄m̄ in modū:
mcredibilis multitudo non
solū ex illo oppido. sed enā
ex vicinis vrbibz. ad suffra
gia ferenda martino conue
neat. Vna om̄i volūtas
eadē uota. eadēq̄ sentētia
Martinū ep̄atu eē dignissi
mū: felice fore tali eccliam
sacerdote. Pauci tamen
et nonnulli ex ep̄is. qui ad
constituendū antistite fuerat
euocati. impie repugnabāt
dicentes. salūter cōceptibile
eē p̄sonā: indignū esse ep̄s
copatu hōiem uultu despi
cibile. ueste deformē. sordi
dū: crine deformē. Ita a
p̄lo sentētie famōis. her
illozū derisa demētia ē: qui
illustre virū dū vitupeare
cupiūt p̄dicant. Per v̄o
aliud h̄is face licent: q̄ qd
p̄lus dno uolēte cogebat.
Int̄ ep̄os tamē qui affuerūt
p̄cipue defensor quidā noīe:
dicit̄ restitisse: vnde aiādu
sum ē. ḡrauit illū laone p̄he
tica tūc notatū. Nam cum
fortuitu lector cū legendi
eo die officū eāt. m̄clusus

ap̄lo defuisset. turbu
m̄is: dū exortat qu
dicit: vnus ē carissat
f̄ro p̄latro. que per
uolūm m̄uēt. arripu
Palmus it̄ h̄c erat. C
et m̄stantū et lactenā
f̄ro laudē p̄t̄ m̄m
os: ut defensas m̄m
defensio. Quo lecto. r̄
plolūt: pars aduersa
f̄ro: atq̄ ita habitū
dno nati p̄almū h̄u
lōi fuisse. ut testimōiū
p̄o sū defensor audire
et ex ore m̄stantū atq̄ la
cum. in martino d̄m̄ la
f̄ro. et ostensus p̄ter
sollicita ē m̄mca. A
no sumpto ep̄atu. quale
ē q̄m̄ p̄stat: nō ē n
facilans eudine. Idē ei
f̄ro. p̄sentētie p̄fenerbat
p̄f̄ro p̄nis. Eadem
rode oī h̄ilitas. eadē
n̄p̄ro eo volūtas eāt: at
ita p̄m̄is auctoritatē et
m̄p̄bat ep̄i dignitatē. u
non tamē p̄positū monac
p̄ro. d̄f̄ro. Aliq̄
p̄ro. ad h̄c ad eccliam c
lula vsq̄. Dēnde cū m̄
eadē f̄ro p̄stantū f̄ro
posset: d̄no f̄ro p̄t̄ qu
tatem m̄lly. monasteriū

38
a p[ro]lo defuisset turbatis in
m[er]itis. d[omi]n[u]m expectat[ur] qui non
adeat: vnus e[st] circumstantibus
sup[er]to psalteso. que primu[m]
uersum inuenit arripuit.
Psalmus at[que] hic erat. Ex
ore infanciu[m] et lactencium
p[ro]fessi laude p[ro]p[ter] inimicos
tuos: ut destruas inimicu[m] et
defensore[m]. Quo lecto clamor
p[ro]li tollit[ur]. pars aduersa co[n]f[un]dit[ur]: atq[ue] ita habitu[m] est.
diuino nutu psalmu[m] hunc
lectu[m] fuisse. ut testam[en]tu[m] o
p[er]is sui defensor audiret:
q[uod] ex ore infanciu[m] atq[ue] lacte
cum. in martino d[omi]ni laude
p[ro]fecta. et ostensus p[ro]ter et
destructu[m] e[st] inimicu[m]. Jam
vero sumpto ep[iscop]atu. qualem
se q[ui]t[us] p[ro]stitit: no[n] e[st] me
facultatis euoluere. Id e[st] em[en]t
constantissime p[ro]seuerabat.
qui fuerat p[ro]uis. Eadem i[n]
corde ei[us] h[um]ilitas. eade[m] i[n]
uestitu ei[us] vilitas erat: atq[ue]
ita plenus auctoritatis et gr[ati]e
implebat ep[iscop]i dignitate[m]. ut
non tam[en] p[ro]positu[m] monachi
virtute[m] desereret. Aliq[ui]d
ergo. ad heret[ic]u[m] ad etiam cel
lula[m] vsus e[st]. Demde cu[m] in qui
tudine frequentanciu[m] ferre no[n]
posset: duob[us] fere ex[ist] qui
tatem inlib[us] monasteriu[m]

sibi statuit. Qui locustam
secretus et remotus erat: ut
herem[um] solitudine[m] no[n] deside
raret. Ex vno ei latere p[ro]p[ter]
sa motis excelsa rupe ambi
ebat: reliqua plam[en]te liger
fluuius. reducto paululu[m] si
nu clausat. Vna tantu[m]
eadem[us] arca ad modu[m] via ad
iri poteat. Ipe e[st] ex lignis
co[n]cepta cellula habebat. Mul
ti quide[m] e[st] scrib[is]. in eundem
modu[m]: pleriq[ue] s[er]uo sup[er]iecti
motis cauato receptacula
sibi fecerunt. Discipuli vero
octoginta erant: q[ui] ad ex[em]plu[m]
beati magistri i[n]stituebatur.
Nemo ibi q[ui] p[ro]p[ri]u[m] habe
bat: omnia in mediu[m] con
ferebat. Non emere aut
vende[re] ut pleriq[ue] monachis
mo[do] e[st] q[ui] h[ab]ebat. Ars
ibi exceptis scriptoib[us] nul
la habebat. Cui tam[en] op[er]i
minor etas deputabat: ma
iores orationi parabat. Ra
rus auq[ue] extra cellula[m] egres
sus: nisi cu[m] ad locu[m] or[ati]onis
couenebat. Cib[us] vna om[n]es
post hora[m] ieiunij p[ro]p[ri]ebat.
Vinu[m] nemo noueat: nisi
que infirmitas coegisset.
Pleriq[ue] cameloru[m] setis ves
tiebatur. Rollior ibi habit[us]
p[ro]p[ri]e erat. Q[uo]d eo magis
sit m[er]itu[m] necesse e[st]: q[uo]d multi

mi eos nobiles habebatur
qui longe alit' educati ad hac
se humilitate et patientia coege
rat. **Pluresq; ex hys postea**
episcopos vidimus. Que
em esset ciuitas aut ecclia:
que no sibi de martim mos
telo cuperet sacerdotes habe
re. **Capitulu octauu.**

Sed ut reliquas eius vir
tutes qb in epatu egit
aggrediar: erat haud longe
ab oppido p'ximo mōsterio
locus. que falsa homi opimo
ueluti consepultis ibi martiri
bus fatueat. **Na et altare ibi**
a superiorib; epis constitutu
habebat. Sed martinus no
temere adhibes fide incertis
ab hys qui maiores natu erant
presbiteris uel clericis. flagita
bat nome sibi martiris. te
pora passiois ostendi. gū
di se scrupulo comouei. qd
nichil certi constans sibi
maiorū meoria tēdidisset.
Cū aliq'diu ergo a loco illo
se abstinuisset. nec derogās
religionē q incertus erat.
nec auctoritate sua vulgo
accommodās ne suspicio cō
ualefceret. quoda die paucis
secū adhibitis fratib; ad locū
pergit. Demde sup sepulchrū
ipm astans. orauit ad dnm:
ut quis eēt uel cui; meū se
pultū. ostendēt. Tūc conuer

sus ad leuā: vidit ppe assere
vmbra sordida. truem. **In**
pat: nome melius ut loq
retur. Romē edigit. de ci
mine confitet latrone se fuis
se. ob scelerā p'ussū. vulg
eride celebratum: sibi nichil
cū martirib; eē comūe. cum
illos gloria. se pena retinet.
Nitū in modum. uocē loq
tis qui addeat audiebant:
psonā tamē non videbant.
Tūm qd vidisset exposuit.
Iussusq; ex eo loco altare qd ibi
fueat submouei: atq; ita po
pulū suspiciois illig absol
uit errore. **Capitulu nouū.**

A cadit autē in septi
tempore dū iter agebat:
ut gentilis cuiusdā corpus
qd ad sepulchrū suspensio
sine deferebatur. obuium
habēt. **Conspicuatq; em**
nus uerente turba: qd nā
id eēt ignarus paululum
stetit. Na cū fere quingento
rū passū mēuallū erāt.
ut difficile fuit dinoscere
quid videt: tamē q rusticā
manū cernēt. et agente
vento linteamīa corpori
suspecta uoluit. p'anos
sacrificiorū ritus agi credidit:
q her eēt gallozū rusticis cō
suetudo. Symulachra deonū

cado terta uelanne. misera
 per agros suos circumferre de
 metia. Eleuato ergo in ad
 uerso signo crucis. impatitur
 be non mouei loco: onusq;
 deponere. Hic uero mru in
 modu. uideres miseris pri
 mu uelud saxa riguisse. De
 inde cu primo summo moue
 conamine se interet. ultra ac
 cede no ualentes. ridicula in
 uertigine rotabatur. donec
 uicti corporis onus deponit.
 attomti et semet inuicem
 appetates. qd na sibi accidis
 set tanti cogitabat. Sed cu
 beatus uir compellisset exequi
 aru ee illa frapria no faceret.
 eleuata cursim manu. dat
 eis abendi et tollendi corporis po
 testate. Ita eos et cu uoluit
 stae compulit: et cu libuit
 abire permisit. **Ca. x. decimu.**
Tem du in uico quoda templu
 antiquissimu diruisset. et ar
 bore pnu q fano eat pua
 eet aggressu maderi: tum
 uero antistes loci illiq. reteaq;
 gentiliu turba cepit obsiste.
 Et cu idem illi dum templu
 eueritur. imperante dno qui
 euisset. succidi arbore non
 parebatur: ille eos sedulo
 comone nichil religionis ee
 in supite. deu potius cui
 seruiret ipse potius sequent.

arbore illa excidi oportet.
 q eet demoni deditata. Tum
 unus ex hys q eat audacior
 reteis. si habes mst aliq de
 deo tuo que diaste colere fi
 ducia. nos metipi succidim
 hanc arbore. tu tuete excipe:
 et si teni e tuus ut dias deus.
 euades. Tum ille intrepide
 confisus in dno: facturū se
 pollicet. Hic uero ad istius
 modi conditione. omis illa
 gentiliu turba consentit: fa
 cileq; arboris sue habuere iac
 turu. si inimicu sacerdu suoru
 casu illiq; obruissent. Jamq;
 cu una in parte pna illa eet
 acturus. ut no esset dubium
 qua in parte succisa corrueret:
 eo loco uincto statuitur p ar
 bito rusticoru. quo arbore ee
 casura nemo dubitabat. Suc
 cidere igit ipi sua pmu.
 cu ingenti gaudio leticiaq;
 ceperunt. Adeat enimus
 turba mraia. Jamq; pau
 lati nutare pmus: et ruina
 sui casura mmitai. Pallebāt
 enimus monachi: et peiculo
 ia pnoze coterriti. spem oez
 fidemq; pdiderat: solam mar
 tum mortem expectates. At
 ille confisus in dno. et intre
 pidus operiens arboris casu.
 cu ia fragorem sui pmus con
 cidens edidisset: ia cadeti

iam super se trienti. eleuat
obuia manu: signu salutis op
pomi. Tum vero turbans
mo retroacta putares. ita di
uersam in partem ruit: adeo
ut rusticos qui tuto in loco ste
terant pene pstrauit. Tum
vero in celu clamore sublato.
gentiles stupere miraculo.
monachi flere p gaudio. xpi
nomē in comune ab omibz
p dicit: satisq̄ constitit eo
die salute illi pemisse regionem.
Na nemo fere ex iniam
illa multitudie gentium
fuit: qui non impositione
manus desiderata. dnm ihm
relicto impietatis errore cre
diderit. Et vere. ante mar
tinu pauca admodu. pmo pe
ne nulli in illis regionibus
xpi nomē receperat. Ad
adeo virtutibz illius exemplo
q̄ conualuit: ut ia ibi nullus
locus sit. qui non aut ecclesijs
frequentissimis. aut monaste
rijs sit repletus. Na ubi fa
na destruxerat. statim ibi
aut ecclesias aut monasteria
construebat. **xi.**

bis martin

N Et minore sub eodem
fere tempore: eodem in
opere virtute edidit. Nam
cum in vico quoda sano an
tiquissimo et celeberrimo ig
nem immisset: in pnam
pmo adherere domu. agente

vento. flamaru globi ferebat.
Quod ubi martinus aduertit:
rapido cursu tertiu domus san
dit: obuium se aduentibus
flammis inferens. Tum vero
muru in modu cerneret conf
vni venti igne retorqueti:
ut copugnacu in se elemē
toru quida conflictus videret.
Ita virtute martin. ibi tantu
ignis est opatus: ubi iustus
est. **xii.**

In vico autē cui leprosum
nomē est. tū idem templu
opuletissimu supstacione re
ligionis uolueret euertere.
resistit ei multitudo gentium:
adeo ut nō absq̄ iniuria sit
repulsus. Itaq̄ secessit ad pro
pina loca: ibiq̄ per triduum
alio tectus et cinere: ieu
nans semp atq̄ orans paba
tur dnm: ut q̄ templum illud
euertere huana manu non
potuisset. virtus illud diu
na diueneret. Tum subito ei
duo angeli hastati atq̄ scutati
instar milicie celestis se obtu
lerunt. dicētes missos se ad nō.
ut rusticā multitudinē fuga
rent. p̄sidiuq̄ martino fer
rent. ne quis dū templu
diueneret obsisteret: rediret et
go. et opus ceptu deuotus
impleret. Itaq̄ regressus
ad vicu. inspectatibz genti
liu turbis et q̄sentibz. dum

p̄fanā edem usq; ad fundamē
 ta dirueret: atq; omēs atq; si
 mulachra redēgit in puluere.
Quo viso rustici. cū se intel
 ligerent diuino nutu obstupe
 factos atq; p̄territos ne ep̄o
 repugnaret. omēs fere in ihe
 sum dñm crediderūt. clamā
 tes palā et confitentes deum
 martim colendū: ideoq; p̄do
 la negligenda. q̄ sibi adesse
 non possent. **vij.**

Quid etiam in pago eduo
 rū gestum sit referam.
 Vbi dñi templū itidem euer
 tet: furens gentiliā rusticorū
 in eū irruit multitudo. Cūq;
 vnus audacior ceteris. stricto
 cū gladio peteret: reiecto pal
 lo. nudā ceruicē p̄ussora p̄e
 buit. Nec cūctatus ē ferire
 gentilis. Sed cū dextera ala
 us extulisset: resupinus ruit:
 consternatq; diuino metu
 venā p̄cabat. **viii.**

N Et dissimile huic fuit
 illud. cū eū p̄dola def
 truerēt. cultro quidā ferre uo
 lussit: in ip̄o ictu ferū ei
 de manib; extussum. non
 cōparuit. Plerūq; at cōn
 ducuntib; sibi rusticos ne eo
 tū sana destruet. ita p̄dica
 tioe scā gentiliū animos
 mitigabat: ut luce eis veita
 tis ostensa. ip̄i sua tēpla sub

uerteret. Quātionū ued tam
 potens in eo grā eāt: ut nul
 lus ferē ad eū egrotq; accessit:
 qui nō cōtinuo recepit sam
 tatē. **Q** uel ex consecuti
 liquebit exemplo. **xv.**

Q Reueris puella
 quedā. dñi palisis e
 gritudine tenebatur. ita ut
 iā per multū temp̄. nullo
 adhumanos vsus corporis offi
 cio fungeret: om̄ ex pte
 p̄mortua v̄p̄ tenui spū pal
 pitabat. Tristes ad solam
 funeīs exp̄tationē assistebat
 q̄m̄ qui: tum subito nūcia
 tur ad ciuitatē illā venisse
 martinū. **Q** ubi puelle
 pat̄ comperit: currit ex
 m̄ms p̄ filia rogaturus.
Et forte martinus iā ecclē
 siam fuerat ingressus. Ibi
 inspectante p̄lo. multisq;
 alijs ep̄is p̄sentib; fener
 euilans. genua illij āplec
 titur dicens. Filia mea mo
 ritur misero genere languo
 ris: et qd̄ ip̄a ē morte crū
 delius. solo spū uiuit. iā
 carne p̄mortua: rogo ut
 eā adeas. atq; benedicas.
Confido eī: qd̄ per te red
 denda sit sanitati. **Q**ua
 ille uoce confusus obstupuit.
 et refugit. dicens hoc sue

non eē virtutis. sene erare
iudicio: non eē se dignū per
quē dñs signū virtutis osten
det. **P**er stae uehementius
flens cepit pat: et orat. ut
eximien uisitare. **P**ostre
mo a circūstantib9 epis ue cō
pulsus. descendit ad domū
puelle: ingressus turba p forib9
expectans. qđ nā dei seruus
esset acturus. At primū que
erat illius familia ī istius
modi reb9 arma. solo p̄sente
orauit. **D**em de egram mita
ens: dari sibi oleū postulat.
Qđ cum benedixisset. in os
puelle vni sū liquoris infudit:
statimq; vox reddita est. **T**ū
paulatī singula contactu eius
reperūt membra uiuiscere:
donec firmatis gressib9. p̄s
teste surrexit. **xxv.**

Eodem tempore tetradij
causda p̄consularis uiri
seruus. demomo corruptus:
dolendo exitu cruciabat. **R**o
gatus ergo martinus. ut ei
manū imponet: deduci eū
ad se iubet. **H**ec neq; spūs
nullo p̄ferri mō ex cella in q̄
erat potuit: ita in aduenien
tes rabidis dentib9 seuebat.
Tum tetradius ad genua bñ
viri aduolutus: orans ut ad
domū in q̄ demōiac9 habeba
tur ip̄e descenderet. **T**um uō
martin9 negat: se p̄fam et

gentilis domū adire non pos
se. **N**ā tetradius eodē tem
pore adhuc gentilitatis errore
implicit9 tenebat. **R**pondet
ergo. si de puero demon sus
cet exactus: xpianū fore.
Ita martin9 impōsita manu
puero. imūdu ab eo sp̄ritū
eiecit. **Q**uo uiso tetradius
in dñm ih̄m n̄m. credidit:
statimq; cathencum9 factus. n̄
multū post baptizatus est:
semp̄q; martinū salutis sue
auctore. mirro coluit affectu.

Der ide **xxvi.**
Tempus in eodē oppido
ingressus p̄s familias auz
dam domū. in limne ip̄o
restitit: dicens horribile in
atrio domus demomū se ui
dere. **Q**ui cū ut discederet
impēaret: quedā e familia
qui in intēiore parte edū
morabat^r arripuit. **D**auer
dentib9 miser cepit: et ob
uios quosq; lamare. **C**ōmo
ta domus. familia turbata.
p̄lus in fugam persus. mar
tinus se furenti obiecit: ac
primū ei stare impat. **H**ec
cū dentib9 fremeret. h̄panti9
ore morsu minaret: digitos
ei martinus in os intulit.
Si habes inquit aliq; p̄fatis
hos deuora. **T**um uō arsi

candens ferru fuit abq acce-
pisset: longe reductis den-
tibus. digitos beati viri vi-
tabat attinge. Et cu fuge-
de obsesso corpore pemis et
cruciatibz cogitur. nec tamen
exire ei per os licet: feda
relinques vestigia. fluxu
ventris egestus est. *Cam. xvij.*

Tertea cu de metu *xviii.*
atqz impetu barbaroru. sub-
ita ciuitate fama turbasset:
demomaan ad se exhiberi iu-
bat. Impat: ut an verius
est ha nlinaus fateretur.
Tunc confessus est sedecim
demonos fuisse. qui cumore
huc per pplm disseminasset:
ut hoc salum metu ex illo
martini oppido fugaretur.
barbaros nichil minus qua
irrupione cogitare. Ita cu
hoc mundus spūs media
in etia fateretur: metu et
turbacione pnti. ciuitas libera
ta est. *Cam. xvij.*

Apid parisius uero. du
portam ciuitatis illius.
magnis seai turbis euntibz
mituaret: leprosum misera-
bili faae horrentibz cunctis
osculato e. atqz benedixit.
Statim omi malo emudato
est. Postea die ad etiam
veniens intenti cute: gras
p' sanitate q' recepat agebat.

Bed nec hoc pterendum
est: qd simbrle uestimeto
eius aliquoz detrahe: nebras
sup infirmitibz egere vir-
tutes. Na cu aut digitis
illigate. aut collo indite sut:
psepe ab egrotantibz mor-
bos effugauerunt. *Cam. xvij.*

Arborius aute vir pre-
fectorius. sa admodu
et fidelis ingenij. cu filia
eius grauissimis quartane
febriz viret: eplam mar-
tin que casu delata ad eum
fueat. pectori puelle in ipso
accensu ardois inseruit: sta-
timqz fugata febris est. Que
res apud arboriu mtanti
ualuit. ut statim puellam
deo voueret: et p'etue vir-
ginitati dicaret. Defectusqz
ad martinu r puella ei pns
ob virtutu eius testimoniu
que per absente licet ciata
est obtulit. Neqz ab alio ea
q' a martino habitu virgin-
tatis mposito. passus est
consecari. *Cam. xvij.*

Daulinus vero vir mag-
is post modu futurus
exempli. cu oculu grauiter
doleri cepisset. et ia pupil-
la eius cassior nubes super
ducta texisset. oculu ei mar-
tinus paniculo contigit: p'

tināq; ei sanitate. sublato omni
dolo restituit: **cap. xxv.**
Thōse autē cū casu quodā esset
de cenaculo deuolutus. et per
confringosos scale gradus deen-
dens. multis vulnēib; eēt af-
fectus. ac tū exanimis iacet
in cellula. et non in modias
dolorib; cruciaret. nocte ei an-
gelus visus ē eluere vulnēa
et salubri vnguine contusi
corpis membra contingere:
atq; ita postero die restitutus
est sanitati. ut nichil vniq;
ptulisse mōmodi putaretur.
Sed q̄ longū est ut per sin-
gula: sufficiat hoc uel pau-
ca de plurib;. Satisq; sit nos
et in excellētib; non subtra-
hē ueritatē: et in multis vi-
tāe fastidiū. Atq; ut minora
tantis miserā. p̄uis ut est mō-
tū etas temporū. quib; iam
deprauata omnia atq; corrup-
ta sunt: ut pene p̄cipuum
sit. adulationem regie sacerdo-
talem noncessisse constanti-
am: **Cap. xxv.**
Quoniam ad imperatorem
maximū ferocis mge-
niū uirū. et bellozū auulūm
victoria elatum. plures ex
diuersis partib; ep̄i conuen-
sent. et feda circa p̄ncipē
om̄i adulatione notaret. s̄q; de
generi inconstancia regie di-
cente sacerdotalis dignitas
subdidisset: in solo martino
apostolica auctoritas p̄mane-

bat. Nam et si p̄ aliquibus
supplicadū fuit regi: impauit
potius q̄ rogauit. Et a con-
uiuio eius s̄c̄pter rogatus ab-
stinuit. dicens se mense eius
p̄ncipē eē non posse: qui duos
impatores. vnum regno. al-
terum vita expulisset. Post-
remo cū maximus se non
sponte sumpsisse imperium
affirmaret. sed imposta sibi
a militib; diuino nutu regni
necitate armis defendisse. et
non alienā ab eo dei uoluntate
uidei. penes quē tam mār-
bili euentu uictoria fuisse.
nullūq; ex aduersariis. nisi in
acie occubuisse: tandē victus
uel racione uel p̄ab; ad con-
uiuū uenit. mirum in modū
gaudente rege qd̄ id impetrā-
set. Conuiuie autē adelant
lieluti ad diem festū euocati.
sūm atq; illustres uiri. p̄for-
tus idēq; consul euodius.
uir quo nichil vniq; illo ius-
tius fuit. comites duo sum-
ptate p̄diti: sc̄at regis et pa-
trius. Medius int̄ hos mar-
tim p̄sbyter acubilerat.
Ipe at cellula iuxta regem
posita consueat. Ad mediū
fere conuiuū ut moris est:
p̄terea regi minister optulit.
Ille sc̄o admodū ep̄o potius
dai iubet: expectans atq; a-
biens. ut ab illi; dextera po-

... sed martinus
... patrem pres
... nulla salute
... digmore qui p
... nec inter
... aut rege ipsi
... qui a rege erant
... p̄tulisset.
... impator oesq; q
... ita admittat
... in quo co
... placere. Cele
... palacium
... martinū m
... in m̄fimo
... ep̄oū ne
... maximo
... futurū:
... p̄geret quo
... bellum ualē
... inferens.
... impetr
... victorē: sed p̄uo p
... petunt. Et qu
... p̄m
... ualentianus i
... demde post
... uerbis.
... aquilege muros
... interferat: **Cap. xxv.**
... angelos ab eo ple
... ita ut confecto
... cū sermone lo
... **Cap. xxv.**
... tam con
... et subiectū
... habebat: ut su

nūc sumet. **S**ed martinus
 ubi ebibat. paterā presbitero
 suo tradidit: nullū salicet
 existimās digniorē qui post
 se prior bibet. nec integrū
 sibi fore. si aut regē ipsū.
 aut eos qui a regē erant p
 m presbitero pūlyset. **E**t
 factum. impator oēs qui
 tūc aderāt ita admirati sūt:
 ut hoc ipm eis in quo cōtēp
 ti fuerāt placeret. **C**eleber
 rumūq; per omē palacium
 fuit. scisse martinū in re
 gis pndio: qd in infimorū
 iudiciū cōuūns. epōrū nemo
 fecisset. **E**idemq; maximo
 longe ante pōxit futurū:
 ut si ad ytalīā pgeret quo
 re cupiebat. bellum valen
 timano impatori inferens.
 sciret pmo se quidē impetu
 futurū eē victorē: sed pmo post
 tempore eē peiturū. **E**t qui
 dē ita vidimus. **N**ā pmo
 aduētū eius valentianus ī
 fugā versus ē: demde post
 annū fere resūptis viribus.
 captū mtra aquilegie muros
 maximū interfecit: **C**am
Qonstat autē **xxviiij.**
 qd angelos ab eo ple
 tūq; visos: ita ut confecto
 minū apud eū sermone lo
 quebatur: **C**am **xxv.**

Dabolū vō tam con
 picabile et subiectū
 oculis habebat: ut sine

se in ppa substantia **conuer**
 teret continet: sive in diuer
 sas figuras. spūales. q; nequi
 tias pūlyset. qualibet ab
 eo sub ymagine videretur.
Et cū dyabolus sciret se
 effugē non posse. conuictus
 eum sēptē vig. iebat: q
 fallere non posset mstōns.
Quodā at tempore. cornu
 bouis arctū in manu tenēs.
 cū ingenti frenū cellulam
 eius irripit: arctūq; of
 tentas dextera. et admissō
 recens scilē congaudens.
 vbi est mqt martine virtus
 tua? **V**nū detrus modo in
 terfeci. **T**unc ille cōuocatis
 fratrib; refert quid dyabolū
 indicasset. **S**ollicitos eē p
 pit per singulorū cellulas:
 quis nā hoc casu fuisset affect
 tus. **R**emne quidē deesse
 de monachis: sed vnū rusti
 cū mercede conductū. ut ne
 hualo ligna deferret isse ad
 siluā nūciant. **I**ubet igit
 aliquos ne ei obmā. **I**ta haud
 longe a monastio. tā pene
 exanimis muentur. **E**xtre
 mū tamē spm trahēs. indi
 cat fratrib; casum mortis
 et vulneis: uictis salicet bo
 bus. dum dissoluta arctus
 lora constringit. bouē si ex
 casso capite int' inguina cornu

miserisse. Nec multū post vi-
tam reddidit. Videris quo iu-
dicio dñi. dyabolo data fuit
hęc potestas. In martino illud
mirabile erat. qđ non solum
hoc qđ supra qđ supra retuli-
mꝰ. s̄ multa istiusmodi si quo-
ciens accidissent. longe ante
p̄uidebat: et sibi nunciata
fratribꝰ indicabat. **F**repter
at dyabolus dñi mille noten-
di artibꝰ. s̄m virū conabatur
illudē: visibile se ei formis di-
uersis mgerēbat. **N**ā inter
dñi in p̄sonā iouis. plerūqꝰ
mercurij. p̄sepe enām se bene-
ris at minerve tr̄sfigurati
vultibꝰ offerebat: aduersus
quē semper interitꝰ signo
se cūctas et orationis auxilio
p̄tegebat. Audiebatur plerūqꝰ
conuicia: quibꝰ illū turba de-
monū p̄terius voabus mar-
pabat. Sed omnia falsa et va-
na cognoscens: non moueba-
tur obiectis. Testabatur etiā
aliqui ex fratribꝰ. audisse se
demonē martinū p̄terius
uocibꝰ m̄repantē. tūc in
monasteriū aliquos ex fratri-
bus. qui olim baptisimū diuer-
sis erioibꝰ pdidissent. conuer-
sos postea receperat. exponē-
te anima singulorū: martinū
dyabolo repugnātē respondis-
se constant. antiqua delicta
melioris vite conuersioe pur-
gai. et per misericordiā dñi
absoluedos eē a p̄t̄is. q̄ peccatē

desmeret. **C**ontradicte dyabo-
lo non ptinere ad veniā crim-
nosos. et semel lapsis nullā ad dñi
prestā clemenciā: tūc Th̄at
voce fertur exclamasse mar-
tinū. **S**i tu ip̄e o misericors.
ab hom̄i insectatioe desistes.
et te factorū tuorū. uel hoc
tempore cū dies iudicij in p̄-
mo est p̄miteret: ego tibi
vere confisus in dño: p̄i
misericordiā polliceret. **Q**
q̄ sc̄a de dñi pietate p̄sum-
tio: in q̄ et si auctoritate p̄-
tate non potuit. ostendit af-
fectū. **E**t q̄ de dyabolo eū-
deqꝰ artibꝰ sermo exortus ē:
non ab re videtur licet exi-
seus referre qđ gestum est.
q̄ et quedā in eo martinū
virtutū porao est. et res dig-
na miraculo. recte memorie
mandabitur in exemplū ca-
uendi. si quid deinceps iustu-
tale conigert. **C**am̄ **exor̄**
Qlarus quidā noīe ado-
lestens nobilissimꝰ
moy presbiter. nūc felix be-
atus excessu. cū relictis om̄i-
bus se ad martinū contulisset:
breui tempore. ad sum-
mū virtutūqꝰ om̄i culmen
emittit. **I**taqꝰ cū haud lon-
ge sibi ab ep̄i monasterio ta-
bernaculū constitisset. mul-
tis apud eū fr̄es comoraret.
iuuens quidā ad eū anatho-

bus nota sub p̄fessione m-
nari. om̄em humilitatē
potentiā mentis accē-
p̄tentiū aliqđm in co-
n̄tē. **D**em̄e p̄cedent
tempore. angelos apud s-
loqꝰ plerūqꝰ dicebat. **C**um
f̄e nullus adhiberet: sig-
nificat p̄teris qđ ad credē-
dū conuertatur. **P**ostre-
mo p̄fessit. ut inter s-
d̄m̄ angelos distaret
p̄teris: itaqꝰ se unū ex p̄-
teris habere uolebat. **C**larus
nō nouit ad credendū a-
q̄ potuit. **A**le a uā dñi
ē p̄teris p̄teris aut sc̄o nō
p̄teris com̄it. **P**ostre-
mo in hanc potē stupisse
fertur. **E**t hac nocte uesp̄-
tine candida dñi de celo
descendit. quā indutus in medi-
cā d̄m̄ labor: itaqꝰ uobis
signū est. in me dei esse uir-
tutē. quā de uestre donatus
sum. **T**un uo q̄ d̄m̄ om̄i
p̄fessione expectare
p̄teris a mediā fare noctē.
f̄m̄ in silicū comouel
om̄i monasteriū loco visum
ē. **C**elata at qua idem ado-
lestens continēbat. arborē ce-
lestis m̄ie lūm̄ibꝰ: frem̄t
s̄ in ea distaret. et mur-
murē qđā multorū uocum
audiret. **D**em̄e factosi
lento exressus. unū de fr̄ibꝰ

lus nocte sub professione mo-
 nachii. omnem humilitatem atque
 innocentiam mentis accessit.
 habitavit aliquodiu in comu-
 ni ceteris. Deinde precedente
 tempore: angelos apud se
 loqui solere dicebat. Cum
 fide nullus adhiberet: signis
 quibusdam plebsque ad creden-
 dum cohortabatur. Postremo
 eo usque pressit. ut inter se
 ac deum angelos discurrere
 predicaret: itaque se unum ex proph-
 etis haberi uolebat. Clarus ta-
 men nequaquam ad credendum co-
 gi poterat. Ille enim uiam domini
 et patres plagas cur scio non
 crederet communi. Postre-
 mo in hanc uocem exiisse
 fertur. Ecce hac nocte ueste
 michi candida dominus de celo
 dabit. qua indutus in medio
 uerum deuersabor: idque uobis
 signum est. in me dei esse uir-
 tute. qui dei ueste donatus
 sum. Tum uero grandis omnium
 hanc professionem expectatio.
 Itaque ad mediam ferre noctem.
 fremitu insultatum commouei
 omne monasterium loco visum
 est. Cellulam autem qua idem ado-
 lescentis continebat. a tribus cer-
 netis micale luminibus: fremitu
 et in ea discurrentium. et mur-
 mur quoddam multarum uocum
 audiebatur. Deinde facti si-
 lentio egressus. unum de fratribus

sabbatum nocte ad se uocat:
 tunicamque ei qua erat indutus
 ostendit. Obstupefactus ille:
 conuocat ceteros. Ipse etiam
 clarus accurrit. Adhibitoque
 lumine: ueste omnes diligenter
 inspicunt. Erant autem summa
 mollitie candore eximio. mi-
 canti purpura: nec tamen
 auis erat generis. aut uelleis
 poterat agnoscere. Curiosius
 tamen oculis aut digitis attri-
 tata: non aliud quam pestis uide-
 batur. Interea clarus fratres
 admonet orationem instare:
 ut manifestus eis dominus quod natura
 esset ostenderet. Itaque reliquum
 noctis. primis psalmisque con-
 sumitur. At ubi illuxit dies
 apprehensum dextera trahere ad mar-
 tinum uolebat: bene conscius
 illud illi dyaboli arte non
 posse. Tum uero uentum ac re-
 clamae miser cepit: interdum
 tunc sibi esse dicebat. ne se mar-
 tino ostendat. Cumque inuicem
 uere compelleret: me trahentium
 manus uestis euaniuit. Un-
 de quis dubitet. hanc etiam mar-
 tinum fuisse uirtute: ut fanta-
 siam suam dyabolus cum erant
 martinum oculis ingerenda dis-
 simulae diuicius aut tegeret
 non posset. Admodum uer-
 sum est tamen eodem ferre tempe-
 fuisse in hispanis iuuenem:
 qui cum sibi multis signis aucto-
 ritate paruisset. eo usque ela-

tus ē. ut se hōiā p̄fiteretur.
Et cū pleriq; temere credi
dissent: addidit ut se xp̄m
ēē dicit. In quo etiā adeo
illudit. ut eū quidā ep̄us ru
fus noīe. ut dñm adoraret:
p̄t qd eū postea ab ep̄atu de
iectū vidim⁹. **¶** Aliq; etiā
nobis e fratribus retulerūt.
eodem tempore in oriente quidā
extitisse: qui se iohāne esse
iactitaret. Ex quo comere
possum⁹. istiusmodi pseudo
phetis existētib⁹. anti xp̄i
aduentū imminē. qui iam
in istis mysteriū iniquitatis
opatur. **¶** Nec em̄ p̄teritū
videtur. q̄ta martinū sub
hys dē diebus dyabolus arte
temptavit: **xxvii.**

Quodā ei die p̄missa
Opse et arcuēctus ip̄a
lute purpurea. quo facilius
clauitate assumpti fulgoris
illudet. veste etiā regia in
dutus dyademate ex gemis
aurorq; redimitis. calceis anto
illatis. sereno ornatq; ore. leta
facie. ut nichil min⁹ q̄ dya
bolus putarentur: oranti in cel
lula astint. Cūq; martinus
primo aspectu eius fuisset
hebetat⁹: diu multūq; ambo si
lentiū tenuerūt. Tum prior
dyabolus: agnosce m̄q; mar
tine quē terms. xp̄us ego
sum: descensurus ad terrib⁹
prius me manifestāe volu tibi.

Ad hoc cū martinus taceret.
nec q̄q; responsi referret:
iteate ausus ē dyabolus p̄
fessiois audacia. **¶** Martine
qd dubitas credere: cū videas
q̄ xp̄us ego sum? Tum ille
reuelate sibi sp̄m. ut intellige
ret dyabolū ēē nō deū: non
se inquit dñs ih̄us purpuratū.
nec dyademate remittentē ve
turū ēē p̄dixit. Ego xp̄m
msi in eo habitu formaq; q̄
passus ē: msi stigmata cru
cis p̄fētē venisse nō arda.
Ad hanc vocē ille statū ut fi
mus euaniat: et cellulam
tanto fetore cōpleuit. ut in
dubia m̄dicia relinquet dy
bolum se fuisse. **¶** Hoc itaq;
tum ut supra retuli ex ip̄is
martini ore cognou. ne q̄
forte existimet fabulosum.

Nam **xxviii.**
Cum olim audita fide
eius. vita atq; virtutib⁹ de
sido illius estuarem⁹. q̄n
tam nobis ad eū videndū
p̄grinationē suscepimus:
simul q̄ iā audebat ammus
vita illius scribē. Partim
ab ip̄o in q̄tū ille m̄terroga
potuit satisfati sumus: par
tim ab hys qui m̄ficiant
uel sciebāt cognouimus. Quo
quidē tempore. credi non p̄t
qua me hūilitate. qua benign
itate suscepit: cōgratulata

... et gausus in dñi
... et habitus a no
... suscepta
... Nesci me
... non audeo confitei. ai
... sō conuuo suo digna
... aqua mamba
... Ad vesp
... nobis pedes ablu
... aut contrare cō
... fuit. In auctori
... sum: ut
... si non adqu
... at illius
... nos non alius fuit.
... et
... ut dñm
... sequem
... nobis p̄
... vni p̄
... menaone fe
... ngerbat:
... hys ten
... p̄cepta cō
... nobis sc̄p̄di
... m̄tardum.
... p̄m sc̄m
... dicitur q̄
... dñm sententia dñi
... et donado pau
... erat facto m̄pos
... fuisse: possibile fuisse exem
... res in verbis con
... q̄ta ḡuitas.

plurimū et gaudis in dno.
 qd tanti est habitus a nobis.
 que peregrinatio suscepta ex
 petissem. **M**iserū me. **D**e
 me non audeo confiteri. ai
 me scō conuiuio suo dignatus
 est adhiberi aqua manibꝫ
 nris ipse optulit. **A**d vespe
 ra at ipse nobis pedes abluit.
 nec remu aut contrare co
 stancia fuit. **I**ta auctorita
 te illius oppressus sum: ut
 nefas putare si non adqui
 euissem. **S**ermo at illius
 apud nos non alius fuit.
 qd mundi huiꝫ illecebras. et
 sili onera relinqda: ut dnm
 ihm libei expeditiqꝫ sequem.
Prestantissimūqꝫ nobis pñ
 rum teporū illustris viri pau
 lum. auꝫ supra menaone fe
 rimꝫ. exemplū ingererat:
 qui sumis opibꝫ abiectis xpm
 sequitꝫ. solus pene hñs tem
 poribꝫ ewāgelica pcepta cō
 plessit. **I**llum nobis seqdū
 illū clamabat imitandum.
 beatūqꝫ eē scdm pñs scdm
 tante fidei vrtutibꝫ docti
 mēto. cū scdm sententiā dñi.
 diues et possidens multa.
 vendedo oia. et donado pau
 peribus. qd erat facto impos
 sibile. possibile fecisset exem
 plo. **I**am vobis in verbis con
 fabulatioe eius q̄ta ḡuitas.

q̄ta dignitas eat: q̄ alacer
 q̄ effigū. et q̄ in absoluedis
 scripturarū q̄stionibꝫ p̄mptꝫ
 et facilis. **E**t q̄ multos ad
 hac partē mēdullos scio q̄p
 pe quos videri me ipso enām
 referete nō credē: ihesum tes
 tor. spemqꝫ cōmunē me ex
 nullius vnqꝫ ore tantū scien
 tie. tantū ingem. tantū boni
 et tam puri sermoibꝫ audisse.
Quāqꝫ in martini vrtutibꝫ
 q̄tula ē ista laudatio: nisi qd
 martū est hominū illiterato
 ne hac quidē grām defuisse.
Bed iā finē liber postulat.
 sermo claudēdus ē: nō qd
 omnia q̄ de martino fuerant
 dicēda defecerit: sed q̄ nos
 ut merces poete extremo m
 ope negligentēs. vici ma
 terie mole succūbimꝫ. **P**a
 et si facta illius explicari
 verbis utūqꝫ poterūt. in
 teioze vitā illius et cotidiana
 conuersationē. et am̄ celo
 semper intentū. nulla vnqꝫ
 vere p̄fiteor. nulla explicat
 oratio: illā scilicet p̄seuerā
 ciā et temperantē in absti
 nētia. et ieiunij potentia.
 in vigilijs et oratioibꝫ noc
 tes ab eo p̄inde q̄ dies actas.
 nullūqꝫ ab ope dei uacuum
 tempus. quo uel ocio indulse
 rit. uel negotio: sed nec abo
 aut sompno quidē. nisi iqtū

natūe nūitas cogebat. **V**e
fitebor: non si ipse ut auit,
ab inferis hominibus emerget
posset exponere. adeo oīa ma
iora in martino sūt: q̄ ut
uerbis concipi queat. **N**ūq̄
hora vlla momentūq̄ p̄terit:
quo non aut orōm m̄cūbat
aut m̄sistet l̄iom. **C**ūq̄ e
tīa m̄ter legendū aut si quid
aliud forte agebat. nūq̄ am
mū ab oratiōe lap̄abat. **N**
m̄cū ut fabus seruans moīs
est: qui m̄ opandū p̄ quodā
labois leuamē. m̄cūde suā
feriūt: ita martinus etiā
dū aliud agere videret. sem
per orabat.

O Vere vir beatus in quo
dolus non fuit: nem
nē iudicās. nemnē dāpnās.
nulli malū p̄ malo reddens.
Tantā quippe aduersus omēs
iniurias paciētiā assumpse
rat. ut cum eēt sumus sacer
dos. impune etiā ab infimis
deiciās ledeat: nec p̄pter id
eos aut loco vñq̄ amoueat.
aut a sua p̄tū in ip̄o sūt ca
ritate repulēit. **N**emo vñq̄
illū vidit natū. nemo comō
tū: nemo merentē. nemo ri
dente. **U**nus idēq̄ semper
celestē quodāmo leticiā pul
tū p̄ferens: eēt natūā hoīs
videbatur. **N**ūq̄ in ore illius
m̄si xp̄us: nūq̄ in illius cor
de. m̄si pietas. m̄si p̄p̄. m̄si

m̄ia meiat. **P**lerūq̄ etiā
pro eorū qui obiectatores illi
videbatur solebat flere p̄tis:
quā remotū et quietū. vene
natis linguas et v̄pato
ore carpebat. **E**t vere
nōnullos experti sumus. in
iudos virtutibz vitoz eius:
qui in illo oderāt qd̄ in se nō
videbāt. et qd̄ imitā non
valebāt. **A**tq̄ o nefas dote
dū et ingemiscendū: non
alij fuerē m̄sertatores eius.
licet pauci admodū. non a
lij tamen q̄ ep̄i ferebant.
Nec vob̄ quēq̄ nōiati nate
est: licet nos metip̄os plebs
circūlatent. **S**uffiat: ut
si q̄s ex hīs her̄ legent̄ at̄ ag
nouēit. erubescat. **N**am si
uiscatur. dictum de se ip̄o
fatebitur: cū fortasse nob̄ d̄
alij senserim. **N**on refu
gim̄ autē: ut si qui cuiusmo
di sūt. nos quoq̄ cū tali vi
ro oderit. **A**llud faale con
fido: om̄ibus s̄is op̄usculū
istud gratū fore. **D**e cetero
si quis her̄ m̄fidelit̄ legent̄.
ip̄e peccabit. **E**go michi
consciūs sum me rēū fide
et amōe xp̄i impulsū ut
scriberē: m̄ifesta exposu
se. v̄cā d̄p̄isse. **P**auitūq̄
ut spero habebit a deo p̄e
miū: nō quicūq̄ legent̄. sed
quicūq̄ credidēit.

*Explicat liber primus
de vita s̄i martini
capit̄ vlt̄a s̄uei a
p̄t̄i p̄tem postea*

O Eterna
die cū ad
me plerū
monarchi
nemissen
m̄ fabul
uges. lo
m̄q̄ ser

menas m̄dit libe
que de vita bati vir
m̄m̄ edidi: studioseq̄
cū a multis legi. et liben
t̄e audire. **I**nter m̄
hatur m̄m̄ d̄p̄isse quēd
nalo sp̄i suscitāt. n̄r
haus qui mortuos suscita
t̄e p̄t̄as dom̄s depul
t̄e ip̄e nuper adustus m̄
endo. p̄cūlose fuisse o
nouis passiom. **O** istū
quos eēt m̄serum. **J**ud
cū in verbis p̄fidiā et d̄
op̄um q̄: qui in cruce
p̄fidiā d̄m̄ h̄is verbis n̄
op̄at. **A**lios saluos fec
p̄fidiā saluū face nō p̄t.
Vere plane iste quicūq̄
t̄e illis temp̄ibz natus eēt
t̄e in d̄m̄ hac voce d̄cē po
t̄e: q̄ simū s̄m̄ d̄m̄
p̄p̄emat̄ euentū. **Q**
eēt: quōs es. martinus
deo non potens. ideo nō
f̄is: q̄ eēt p̄t̄atus in
m̄do. **O**beatū et per oīa

**Explicit liber primus
de vita s^ci martini epi.
Incipit epla seuei ad eu
sebili p^rbrm postea epim:**

Nesterna die cū ad me pleriq; monachi uenissent. n^t fabulas iuges. Ion tūq; sermo nem. menao incidit libelli mei que de vita beati viri martini edidi. studiososq; eū a multis legi. et libentis sine audieba. Interea m dicatur michi dⁱuisse quedā malo spū suscitatu. cur martinus qui mortuos suscitasset. flamas domib; depulisset. ipse nuper adustus in incendio. periculose fuisse obnoxius passiom. **O** istū quis est miserum. **Jude** ^{teig} orū in verbis p^rfidia et dū cognoscim; qui in cruce positū dnm hys verbis increpabat. Alios saluos fecit. seipsū saluū facē nō p^t. **V**ere plane iste quicumq; ē. si illis tempib; natus eet. et in dnm hac voce dicē potuisset. q; simili scim dnm blasphemiat exemplo. **E**rgo. quisq; es. martinus ideo non potens. ideo nō scūs. q; est p^rditatus in incendio. **O** beatū et per oīa

simile aplis: etiā in hys cō lucis virū. **R**empe hoc et de paulo. gentiles nūm eū viperā momordisset. sensisse referūt. **H**ic homo debet homada esse: que saluū factū de mal. fata viuere non siuerūt. **A**t ille ex tussa viperā in ignē: nichil mali panebatur. **I**lli at subito casturum: et repente eū morturū putabāt. **B**ed cū videret nichil mali contingē ei: conuertētes se dicebat eū eē deū. **A**lioq; uel horū exemplo om̄ mortalū infelicissime. p^rfidiam tuā coariguere ipē debueras: ut si tibi scandalū mouerat. qd martinus flama ignis videbatur attactus. hunc tuisim attactu ad melia illius et virtute referres. qd ardi septus ignib; non perisset. **A**gnosce eī miser. agnosce qd nescis: omēs fere scōs magis insignes p^riculorū suorū fuisse virtutib;. **V**ideo qui dē petrū fide potente. rerū obstante natūa mare pedib; supgressum. et instabiles aq; corporeo p^rssisse vestigio: sed nō ideo michi minor videt^r gentiū p^rdicator. que flucty obsorbuit. et post triduum totideq; noctes emergente. e p^rfundo vnda restituit: atq; haud scio an pene plus fuit

natūe nūitas cogebat. **V**e
fitebor: non si ipse ut auit,
ab inferis hominibus emerget
posset exponere. adeo oīa ma
iora in martino sūt: q̄ ut
uerbis concipi queat. **N**ūq̄
hora vlla momentūq̄ p̄terit:
quo non aut orōm m̄cūbat
aut m̄sistet l̄iom. **C**ūq̄ e
tīa m̄ter legendū aut si quid
aliud forte agebat. nūq̄ am
mū ab oratiōe lap̄abat. **N**
m̄cū ut fabus seruans moīs
est: qui m̄ opandū p̄ quodā
labois leuamē m̄cūde suā
feriūt: ita martinus etiā
dū aliud agere videret. sem
per orabat.

O Vere vir beatus in quo
dolus non fuit: nem
nē iudicās. nemnē dāpnās.
nulli malū p̄ malo reddens.
Tantā quippe aduersus omēs
iniurias paciētiā assumpse
rat. ut cum eēt sumus sacer
dos. impune etiā ab infimis
deiciās ledeat: nec p̄pter id
eos aut loco vñq̄ amoueit.
aut a sua p̄tū in ip̄o sūt ca
ritate repulēit. **N**emo vñq̄
illū vidit natū. nemo comō
tū: nemo merentē. nemo ri
dentē. **U**nus idēq̄ semper
celestē quodāmo leticiā pul
tū p̄ferens: eēt natūā hoīs
videbatur. **N**ūq̄ in ore illius
m̄si xp̄us: nūq̄ in illius cor
de. m̄si pietas. m̄si p̄p̄. m̄si

m̄ia meiat. **P**lerūq̄ etiā
pro eorū qui obiectatores illi
videbatur solebat flere p̄tis:
quā remotū et quietū. vene
natis linguas et v̄pato
ore carpebat. **E**t vere
nōnullos experti sumus. in
iudos virtutibz vitoz eius:
qui in illo oderāt qd̄ in se nō
videbāt. et qd̄ imitāi non
valebāt. **A**tq̄ o nefas dote
dū et ingemiscendū: non
alij fuerē m̄sertatores eius.
licet pauci admodū. non a
lij tamen q̄ ep̄i ferebant.
Nec vob̄ quēq̄ nōiati nate
est: licet nos metip̄os plebs
circūlatent. **S**ufficit: ut
si q̄s ex hīs her̄ legent̄ at̄ ag
noueit. erubescat. **N**am si
uiscatur. dictum de se ip̄o
fatebitur: cū fortasse nob̄ d̄
alij senserim. **N**on refu
gim̄ autē: ut si qui cuiusmo
di sūt. nos quoq̄ cū tali vi
ro oderit. **A**llud faale con
fido: om̄ibus s̄is op̄usculū
istud gratū fore. **D**e cetero
si quis her̄ infidelit̄ legent̄.
ip̄e peccabit. **E**go michi
consciūs sum me rēi fide
et amōe xp̄i impulsū ut
scriberē: māifesta exposu
se. v̄cā d̄p̄isse. **P**auitūq̄
ut spero habebit a deo p̄e
miū: nō quicūq̄ legent̄. sed
quicūq̄ credidēt.

*Explicat liber primus
de vita s̄i martini
capit̄ vlt̄a s̄uei a
p̄tū p̄tem̄ postea*

O Eterna
die cū ad
me plerū
monarchi
nemissen
m̄ fabul
uges. lo
m̄q̄ ser

menas m̄dit libe
que de vita bati vir
m̄m̄ edidi: studioseq̄
cū a multis legi. et liben
t̄e audire. **I**nter m̄
hatur m̄m̄ d̄p̄isse quēd
nalo sp̄i suscitāt. n̄r n
haus qui mortuos suscita
t̄e p̄t̄mas dom̄bz depul
t̄e: ip̄e nuper adustus in
endo. p̄cūlose fuisse o
p̄p̄us passiom. **O** istū
quos eēt m̄serum. **J**ud
cū in verbis p̄fidiā et d̄
op̄m̄ q̄: qui in cruce
p̄fidiā d̄m̄ h̄is verbis n
op̄at. **A**lios saluos fec
p̄p̄i saluū face nō p̄t.
Vere plane iste quicūq̄
t̄e illis temp̄ibz natus eēt
t̄e in d̄m̄ hac voce d̄cē po
t̄e: q̄ simū s̄m̄ d̄m̄
p̄p̄m̄at exēplo. **Q**
eō: quōs es. martinus
deo non potens. ideo nō
f̄is: q̄ eēt p̄t̄atus in
m̄do: **O**beatū et per oīa